

САЙИДОИ НАСАФӢ

БАХОРИЁТ

18/07.2014				
28.05.15				

КИТОРПО НАР МҶАЛИН КАМЛИШУДА
БАҲАРАДОНЕД

ПТ «Самарқанд»

Мел тоҷик 1
Н-54.

САЙИДОИ НАСАФӢ

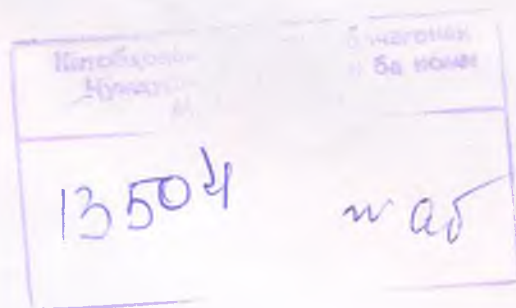
БАҲОРИЁТ

Душанбе
«Адиб»
2007

Ин китоб бо дастгирии Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон
мӯҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ба таъъ расидааст

Мурағтиб ва муҳаррир
Мусаввир

Мубашишир Акбарзод
У.Ашӯров

ISBN 978-99947-32-58-6

© Нашриёти «Адиб», 2007

XXX

Аввал ба номи он, ки мубаррост аз макон,
Халлоқи ваҳшу тайру Худованди инсу чон.
Он сониёе, ки шоҳиди ӯянд ҳар вучуд,
Он қодире, ки дар сифати ӯст ҳар забон.
Пири фалак ҳамеша бувад дар суроғи ӯ,
Бар каф гирифтааст асое зи Каҳкашон.
Хуршед ҳамчу зарра зи ҳар равзан уфтад,
То аз кадом хона биёяд аз ӯ нишон.
Баъд аз санову ҳамди Худованди зулҷалол
Миннат ниҳам зи наъти расули Худо ба чон.
Пайғамбаре, ки дар шаби меъроҷ Қабрайил
То пойи арш бўсазанон рафта дар инон.
Бар остини ӯ табақоти замин ғубор,
Як пардае зи пардасарояш нуҳ осмон.
Муҳри нубуввате, ки ба дӯши шарифи ӯст,
Рӯзи ҷазо ба уммати осист пуштбон.
Ёрони ӯ, ки чор сутуни шариъатанд,
Аз ҳар яке бинои хилофат гирифта шон.
Ё раб, ба ҳурмати хулафову саҳобаҳо
Дорӣ маро зи офати айём дар амон.

Мехоҳам аз вуҳуш замоне сухан кунам,
Дафъи малол то шавад аз табъи мардумон.
Рӯзе мани ғариб дар айёми навбахор
Аз кунҷи хона ҷониби саҳро шудам равон.

XXX

Дидам нишаста бар дари сӯрох мушаке,
Мекард худ ба худ сифати хешро баён:
-- Дорам даруни хона зи анвоъи хурданӣ
Аз арзану ҷуворию мошу биринҷу нон.
Баққол кардааст муҳайё барои ман
Имрӯз ҳар матоъ, ки чидаст бар дукон.
Ҳар кас, ки ёфтаст таваллуд ба соли муш,
Гардад чу ман баҳушу адофаҳму нуктадон.
Гоҳе ки аз ғазаб ба замин рахнаҳо кунам,
Аз ҷони санг наъра барояд, ки алъамон!
Ачдоди ман ба мири мушон така мекунанд,
Имрӯз дар баробари ман кист дар ҷаҳон?!

Дар васфи хеш буд, ки ногоҳ гурбае
 Худро расонд ҳамчу балоҳои осмон.
 Зад силие, ки дар таҳи пояш фитод муш,
 Гуфто: -- Туй, ки омада даҳ пушт паҳлавон?
 Эй беадаб, ту шарм надорӣ зи рӯи ман?
 Аҷдоди ту шуданд ҳама пеши ман калон.
 Обои олии ту бувад кӯршабпарак,
 Абнои ссфили ту ҳам аз чинси сифлагон.
 Пур кардаи зи хок, ба ҳар ҷо, ки рафтаӣ,
 Эй хонаҳои халқ зи дасти ту хокдон.
 Дандонзанист кори ту ҳар ҷо, ки донаест,
 Ҳастӣ ҳамеша душмани анбори мардумон.
 Рӯзи чазост киштию Нӯҳ аз ту додхоҳ,
 Оби азобро ту дар ӯ кардаӣ равон.
 Мӯсоиён ба аҳди набӣ муш гаштаанд,
 Бошад туро муносибате бо ҷуҳудакон.
 Бар ман бибину нек тамошо бикун маро,
 Яъне зи шер сурати ман медиҳад нишон.
 Паррандае, ки бигзарад аз пеши чашми ман,
 Ӯро ба чанги хеш дарорам ҳамон замон.

Бар пушти ман расонда набӣ дасти хешро,
3-он рӯ маро азиз шуморанд умматон.
Азбаски дар миёнаи мардум мукаррамам,
Ҷоям ҳамеша ҳаст ба паҳлӯи меҳмон!

XXX

Ногаҳ зи гурба ин суханонро шунид сағ,
Фарёд карду гуфт, ки: -- Эй ҳамдами занон!
Монанди дуд дидадароист кори ту,
Аз дар бурун кунанд, даройи тобадон.
Дар хонае, ки як нафасе нест хурданӣ,
Бар бомҳо баромада гардӣ фигонкунон.
Тифлону ақрабони ту, эй дузди косалес,
Омӯхтанд дарбадариро зи модарон.
Гоҳе ки нони сӯхтае баҳри ман диҳанд,
Аз пеши ман гирифта, гурезӣ ба нардбон.
Аз хонае, ки парчаи ноне ба ман расад,
Шаб то ба рӯз бар дари ӯям нигоҳбон.
Бар ҳар даре, ки мераваму ҳалқа мезанам,
Он хона эҳтиёҷ надорад ба посбон.

Нашнидаї, ки ҷадди ман асҳоби Каҳфро
Рафтаст ҳамчу гард ба дунболи корвон?
Бо он ки ҳаст мартабаи олие маро,
Дорам мани шикаста қаноъат ба устухон!

XXX

Бар гӯсфанд чун хабари устухон расид,
Афтод оташи ғазаб ўро ба мағзи ҷон.
Он дам лабу даҳон зи чаро сохтан бибаст,
Худро ба як-ду хез расонид дар миён.
Гуфт: -- Эй палиди шумнафас, ҳадди худ шинос,
Бар устухони ман марасон ин ҳама забон!
Кори ту хунхурист ба саллоххонаҳо,
Ин ҷо шудӣ гурехта аз дасти сагкушон.
Пайваста кори ту ҷадалу ҷанг бо гадост,
Бар остон ту нолақунон, ў асозанон.
Бедории шаби ту бувад то дами сахар,
Созад маҳалли файз туро хоб саргарон.
Ҳар рӯз вақти субҳ шубон мебарад маро
Гоҳе ба сӯйи дашт, гоҳе сӯйи бӯстон.

Қурбон кунам барои Худо ҷони хешро,
Бошад зи ман савоби саросар ба ҳоҷиён.
Қассобро зи хуни манаш теғ сурхрӯст,
Бошад қанорааш чу хиёбони арғавон.
Симинбарон кабоби дилу гурдаи мананд,
Пайваста аст рағғани ман шаъни дегдон!

XXX

Чун ин мубоҳисат ба биёбон фасона шуд,
Худро расонд гург бад-эшон давон-давон.
Бо ғӯсфанд гуфт: -- Дилу гурдаи ту чист?
Чун аст рӯдаҳои ту резам ба як замон?!
Гоҳе ба зери пушта ниҳон гардӣ аз гала,
Созад ба соҳиби ту маро куштани шубон.
Дойим даҳон ба рағғани ту чарб мекунам,
Худ гӯ, ба пеши чанги ҳарифон туро чӣ қон?
Ман куҳнагург ҳазрати Яъқуб дидаам,
Пурхун шуда зи тухмати Юсуф маро даҳон.
Аҳволи ман чу шамъ ба ҳар базм равшан аст,
Дар пеши халқ нест маро ҳоҷати баён.

Дар хоби хеш ҳар кӣ бибинад шабе маро,
Гардад зи юмни ман ҳамаи рӯз шодмон.
Гови замин чу дар назарам чилвагар шавад,
Созам ба як ишора чудо рони ӯ зи рон!

XXX

Дар гӯши гов бод расонид ин хабар,
Фарёд карду гуфт: -- Чӣ гуфтӣ? Бигӯ ҳамон!
Ҳар ҷо ки дидаӣ ту маро, гаштай душоҳ,
Бовар намекунӣ, бикун имрӯз имтиҳон!
Гургӣ, валек қатраи борон надидаӣ,
Нашнидааст гӯши ту овозаи сагон.
Гаҳ сулҳ мекунӣ ту ба ҷӯпону гоҳ ҷанг,
Гургоштист кори ту пайваста бо шубон.
Шаб то ба рӯз дӯхтаам чашм бар замин,
Аз ман нагашта ҳеч кас озурда дар ҷаҳон.
Гоҳе ба гирди хирмани деҳқон шавам ба ҷарх,
Гоҳе ба халқ шир диҳам ҳамчу модарон.
Аҷдоди ман ба Одаму Ҳавво баробар аст,
Яъне марост гови Замин аз бародарон!

Уштур шуниду гуфт, ки -- Гӯсолай ҳанӯз,
 Берун накардаӣ сари худро зи коҳдон.
 Обои ту ба ҳеч қаторе набудаанд,
 Овардаӣ ба зӯр ту худро дар ин миён.
 Як раҳ ба пушту паҳлуи худ ҳам нигоҳ кун,
 Аз хотири ту рафта магар чӯби говрон?
 Бар гарданат зананд чу дузд айрии душоҳ,
 Аз коҳдон баранд суйи дашт каш-кашон.
 Бар ман яке нигоҳ куну сунъи ҳақ бибин,
 Чун офаридааст маро холиқи ҷаҳон.
 Додаст шири ман шутури Солиҳи набӣ,
 Дар рӯзгор нисбати ман мерасад ба он.
 Пайваста хор меҳураму бор мекашам,
 Ҳаргиз нагашта хотирам аз сорбон гарон.
 Ҳар ҷо, ки будаам, ба ду зону нишастаам,
 Дар бар кашида ҷомаи малла чу сӯфиён.
 Аз уштурони Вайси Қаран як шутур манам,
 Гардидаам бар он сари хок аз мучовирон.

Овози гирудори шутур чун баланд шуд,
 Дарҳол сангпушт биёмад тапон-тапон.
 Дар пушт чор ойина, дар пеши рӯ сипар,
 Бар даст сангу барзада домон чу чимриён.
 Аз санг рафта-рафта чу оташ забона зад,
 Оғози гуфтугӯй бигуфт: -- Эй сабукъинон,
 Кунҷора дидаӣ магар имшаб ба хоби хеш,
 Ё гов гаштай ба хаёли чувозрон?
 Дар умри хеш мисли ту луъбат надидаам
 Кӯтоҳъаклу пойдарозу шикамкалон.
 Дар зери бор нолакунон хоб меравӣ,
 Хезӣ зи чой ҳамчу заъифони погарон.
 Дандони ту саросар агар бишканам, равост,
 Ҳаргиз касе туро назада санг бар даҳон.
 Маълум шуд ба даҳр шутурдил ту будай,
 Бошад ҳамеша чашми ту бар дасти сорбон.
 Дар зери бори миннати кас нестам фақир,
 Дорам мудом шукри Худованд бар забон.
 Аз фоқа рӯзу шаб ба шикам санг бастаам,
 Донанд халқ дар бағалам ҳаст тоҳи нон.

Дар гӯшае нишастааму хок мехурам,
Бигзаштаам ба чилланишинӣ зи зоҳидон.
Рӯзе ки офтоб ба гармӣ шавад алам,
Он рӯз эҳтиёҷ надорам ба соябон!

XXX

Бар гӯши хорпушт чу ин мочаро расид,
Ҳар мӯй гашт бар тани ӯ неши хунфишон.
Чун мӯр нарма-нарма қадамро ба раҳ ниҳод,
Паҳлӯи сангпушт нишасту бигуфт: -- Ҳон,
Бар гирди хеш маъракае чамъ кардаӣ,
Дорӣ ба пушт сандалие ҳамчу қиссахон.
Аъҷубавор дар таҳи сандук чо шавӣ,
Айёри косапушт туро аз мусоҳибон.
Саҳроӣён зи косаи чӯбини ту ба танг,
Исқотиёни косагарон аз ту дар фиғон.
Ҳаргиз надидаам ба барат чомаи дуруст,
Домони ту ҳамону гиребони ту ҳамон.
Аз дидани ту суҳбати ин қавм шуд хунук,
Эй баднамой, хезу бирав зуд аз миён!

Ман умри худ ба хоркашӣ сарф кардаам,
З-он вачҳ гармрӯй намоям ба мардумон.
Пироҳане ба сӯзани худ баҳя кардаам,
Дорам ба дӯш ҷомаи шоле чу ҳоҷиён.
Бошад ҳамеша дар шаби маҳтоб хоби ман,
Болину бистарам ҳама хор асту парниён!

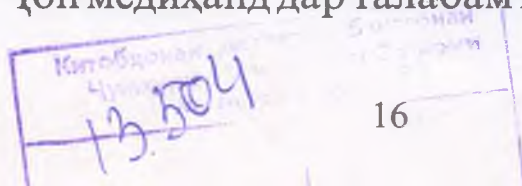
XXX

Оҳанги хорпушт чу рӯбоҳ гӯш кард,
Аз шидатте, ки дошт, равон гашт думзанон.
Фарёд карду гуфт: -- Маро дур дидаӣ,
Имрӯз ҳамчу хор баровардаӣ забон.
Дорӣ ба худ ғурур чу пирони хоркаш,
Оташ мазан, ки дуд барояд туро зи ҷон.
Аз ҷунбиши ту дар ҳаракат буттаҳои хор,
Пайваста хурду резаи ман аз ту дар ғумон.
Гар бинии ту канда ба дастат диҳам, равост,
То пеши халқ сар набарорӣ ба ину он.
Ман муддатест хона дар ин дашт кардаам,
Накшодаам ба ҳеч кас аз хеш достон.

Паҳлӯ ба офтоб занад пӯстии ман,
Доранд орзуи маро пир то ҷавон.
Шабҳои дай ба воситаи пӯст мекашам
То субҳ ҳамчу мағз дар оғӯш дилбарон.
Оре, Худойрост ба ҳар пӯст дӯсте,
Ҳаст ин масал чу ганҷ дар айём шойгон.
Гоҳе ки рӯбарӯй шавад душмане маро,
Ёбам зи рӯйи ақли худ аз дасти ӯ амон.

XXX

Харгӯш сар ба хоби фароғат ниҳода буд,
Бедор гашту гуфт ба рӯбоҳ он замон:
-- Як зарра ақлу ҳуш агар доштӣ ба сар,
Ҳаргиз зи хона по наниҳодӣ бар остон.
Шабҳо равӣ чу дузд ба сӯйи маҳаллаҳо,
Чашмони худ чароғ кунӣ баҳри мокиён.
Бисёр зинда-зинда туро пӯст кардаанд,
Афкандаанд мурдаи ту паҳлуи сагон.
Бо ҳар каси фақир муяссар намешавам,
Ҷон медиҳанд дар талабам мардуми калон.

Моланд ағар ба пайкари худ равғани маро,
Бешакку шубҳа дафъ кунад дарди устухон.
Гоҳе ки ман ба одамиён ром мешавам,
Пайваста умри хеш кунам сарфи он макон!

XXX

Харгӯш чун ҳикояти худро тамом кард,
Маймун шуниду паҳлuyaш омад нафасзанон.
Гуфт: -- Эй дарозгӯш, чаро лоф мезанӣ?
Аз одамигарӣ на туро ному на нишон!
Чун муши думбурида намойӣ ба чашми ман,
Ё баччаи бузе, ки бувад ҳар тараф давон.
Зин доштӣ ба пушт, туро мешудам савор,
Ҳастӣ ба пеши ман ту ҳам аз ҷумлаи харон.
Бикшо зи хоб чашму сари худ баланд кун,
Бар дасту пойи ман назари хешро бимон.
Яъне ки нест сурати ман кам зи одамӣ,
Аммо кашидаам қадами худ аз он миён.
Нашвунамои ман шуда дар кӯҳсори Ҳинд,
Асли ман аз Фарангу маро ном Кордон.

Ҳар ҷо ки бешаест, дар ӯ сайр мекунам,
Ҳастам ба гирду гӯшаи ӯ ҳамчу богбон.
Аз меваҳо ба паҳлуи худ паҳн кардаам
Гоҳе зи туршу гоҳ зи ширину нордон!

XXX

Оху расиду гашт ба ӯ рӯбарӯю гуфт:
-- Кам дидаем одами думдор дар ҷаҳон.
Одам касе ба сурати одам намешавад,
Бе магз эътибор кучо дорад устухон?
Гоҳе ки сӯйи шаҳр туро уфтад гузар,
Гардӣ ту пойкор ба арбоби лӯлиён.
Дар пеши халқ масхарагӣ пеша мекунӣ,
Тифлон ба кӯчаҳо зи қафои ту кафзанон.
Гаҳ найнавозу гоҳ шубонӣ, гаҳе гадо,
Гоҳе асобадаст шавӣ аз ясовулон.
Дар даҳр агарчи сурати ман нест одамӣ,
Лекин марост сурати некӯ чу дилбарон.
Чашмам бувад зи ғамзаи Лайлӣ барандатар,
Девонаи мананд чу Мачнун паривашон.

Гардад зи бӯйи мушк муъаттар димоғҳо,
Бар ҳар тараф, ки рӯй ниҳам ҳамчу навхатон.
Гоҳе ки ҳамчу бод шавам дар давандагӣ,
Барқи ситезакор наёбад зи ман нишон!

XXX

З-ин гуфтугӯ паланг даромад ба часту хез,
Худро расонд дар пайи оҳу ҳамон замон.
Гуфт: -- Эй гурезпой, зи чангам кучо равӣ?
Бо ман масоз чилвагарӣ ҳамчу духтарон!
Нофи туро ба коми ҳарифон буридаанд,
Бошанд хонаводаи ман аз ту комрон.
Гар бар сари ту сояи калход уфтад,
Дар зери пой хоб равӣ ҳамчу мокиён.
Яъне ки ман ба хуни ту имрӯз ташнаам,
Аз роҳи ташнагӣ ба лаби ман расида ҷон.
Аз қаҳр агар ба хок занам чанги хешро,
Чангу губор тира кунад рӯйи осмон.
Аз силиям кабуд бувад рӯйи фили чарх,
Акси думи ман аст, ки гӯянд Каҳкашон!

Ошуфта гашт филу равон шуд суйи паланг,
 Дандон ба якдигар зада ҳамчун муборизон.
 Дум хода карда омаду хобонд гӯшро,
 Хартум бар замин заду гуфт: -- Эй алочапон!
 Аз нохуни паланг чӣ нуқсон ба пойи фил,
 Тоҷи хурӯсро чӣ ғам аз нӯли мокиён?
 Тундӣ макун, ки чарми ту бисёр дидаам
 Чун тахтапӯст дар таҳи пойи қаландарон.
 Гӯйӣ, ки ҳеч кас набувад дар баробарам,
 Дар ҳар канора ҳаст маро чун ту чокарон.
 Дар рӯзи ҷанг зери алам по сутун кунам,
 Бошам бар остони дари фатҳ пуштбон.
 Тахти равон киноя зи рафтори ман бувад,
 Дӯшам ривоч ёфта аз мақдами шахон.
 Чун теги обдор саропой ҷавҳарам,
 Дандони ман равост, ки созанд зарфишон.
 Бар пушти ман ниҳанд агар кӯҳи Қофро,
 Монанди барги коҳ наёяд маро гарон.
 Хартуми ман чу гурз бувад вақти гирудор,
 Ҳар мӯйи ман ба тундию тезӣ бувад синон.

Умрам ҳазор сол бувад дар миёни халқ,
Кам нест зиндагониям аз умри ҷовидон.
Бузругтаре зи ман набувад дар миёни қавм,
Имрӯз жандафил маро гуфт метавон!

XXX

Карк ин суҳан зи фил шуниду қадам ниҳод,
Сар то ба пой чину гирех карда абрувон.
Дар пушту паҳлуяш халае зад ба шоҳу гуфт:
-- Эй тангчашм, ҳарф мағӯ ин ҳама калон,
Аз филмоти ҳодиса ғофил нишастай,
Дорӣ ту эътимод ба умри сабукъинон?!
Хартум нест он ки ба ӯ фахр мекунӣ,
Андохта ба биният айём ресмон!
Худ гӯ, бар устухони ту гар буд ҷавҳаре,
Тобиъ намешудӣ ту ба ҳиндустониён.
Хартуми ту ба паҳлуи дандони ту бувад,
Аз фока ҳамчу пӯст, ки часпад ба устухон.
Хат мекашӣ ба бинии худ кӯчаҳои шаҳр,
Аз пушту паҳлуи ту ғуломон саводхон.

Хартуми ту ба дидаи сахроиён бувад
Бар боми коҳдон, ки гузоранд новадон.
Азбаски нест бар думу хартумат имтиёз,
Ҳайрон машав, кадом тараф бошадат даҳон.
Вақт аст ин замон, ки сари шохи хешро
Гулгун кунам зи хуни ту чун шохи арғавон.
Рӯзи масоф синаи худ мекунам сипар,
Гарданд рӯбарӯй зи пуштам диловарон.
Хоҳам, ки ҳамла дар сафи пиру ҷавон кунам,
Дар дил маро на бим зи тире на аз камон.
Шоҳам ба ҳар диёр кунад кори шохи мор.
Пайваста бар хуранд аз ӯ аҳли корвон.
Хосияте ғариб ба шоҳам навиштаанд,
Ҳар кас нигоҳ дошт, гурезанд ҷинниён!

XXX

Шер аз камин баромаду омад, ба карк ғуфт:
-- Эй шохношикаста, бикаш пой аз миён!
Бо ҳар кӣ монда шох ба шох, истодаӣ,
Азбаски дар канори биёбон шудӣ калон.

Эй сахтрӯйи сустқадам, чобукӣ макун,
Ҳастӣ ту пеш як қадам аз гови подабон.
Тифлонат аз забони ту парҳез мекунанд,
Бошӣ ту дар миёнаи ин қавм бадзабон.
Аҷдоди ман ба Шери Худо даст додаанд,
Аз чанги ман в-агарна кӣ меёфтӣ амон?!
Ҳаргиз шикории дигареро нахурдаам,
Як раҳ ба хуни мурда наёлудаам даҳон.
Дар бешае, ки мераваму мекунам қарор,
Берун зи қаҳтсол шаванд аҳли он макон.
Бо ҳар кӣ бингарам, чигараш об мешавад,
Аз мӯр камтаранд ба чашмам баҳодурон!

XXX

Дар фикри дона мӯрчае буд даргузар,
Омад ба шеру гуфт, ки:-- Эй Рустами замон,
Аз иттифоқи мӯрчагон ғофилӣ магар,
В-арна чаро ҳақир шуморию нотавон?!
Хӯроки аҳли байти ман аст аз ниточи ту,
Дойим пур аст хонаам аз шербаччагон.

Тифлони ширмасти ман имрӯз шергир,
Хешони нотавони мананд аз ту комрон.
Мӯре шунидаӣ, ки Сулаймони вақтро
Бар аҳди худ ба рони малах карда меҳмон?!
Ин рутба шуд муяссари ӯ аз шикастагӣ,
В-арна чӣ ҳадди мӯрчаву лашкари гарон?
Чун аз забони мӯрча ин ҳарф шуд баланд,
Таслим карда-карда расиданд ваҳшиён.
Гуфтанд узрҳо зи таҳи дил ба якдигар,
Афтод пойи оштие андар он миён.

Сайидои Насафӣ

БАҲОРИЁТ

(барои кӯдакон ва наврасон)

Муҳаррири ороиш

У.Ашӯров

Муҳаррири саҳифабандӣ

М.Саидова

Мусахҳах

Р.Атоева

Ҳуруфчини компутерӣ

Р. Муҳаммадиева

Ба матбаа 30.05.2007 супурда шуд.

Ба матбаа 30.09.2007 супурда шуд.

Ба чопаш 14.06.2007 имзо шуд.

Андозаи 84x108 1/16. Коғазӣ офсет. Ҳуруфи адабӣ.

Ҷузъи ҷопии шартӣ 2.0. Ҷузъи нашрию ҳисобӣ 2.5

Ҷузъи рангаи шартӣ 4.16. Адади нашр 3000 нусха.

Супориши № 26.

Нашриёти «Адиб» - и Вазорати фарҳанги
Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Душанбе,
кӯчаи Н.Қаробоев 17 «а»

Дар матбааи “Ҳумо” ба чоп расидааст.
Тел: 2-27-61-62

ISBN 978-99947-32-58-6

9789994732586